

ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
Managerial Skills of Administrator and Educational Quality
Standard of School under the Secondary Educational Service
Area Office Samutprakan

¹ณัฐพร แป้นถึง ²วรกาญจน์ สุขสดเขียว ³ศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์ ⁴สายสุตา เทียเจริญ

¹Nuttaporn Pantung ²Vorakarn Suksodkiew ³Sakdipan Tonwimonrat

⁴Saisuda Tiacharoen

^{1,2,3,4}คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{1,2,3,4}Faculty of Education, Silpakorn University

¹Corresponding author, e-mail: retayua@hotmail.com

Received May 7, 2026; Revised May 13, 2026; Accepted: August 29, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ 2) ศึกษามาตรฐานคุณภาพการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 24 โรงเรียน โดยใช้รูปแบบการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารตามแนวคิดของกริฟฟิน และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหาร เท่ากับ 0.975 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของมาตรฐานการศึกษา เท่ากับ 0.974 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.985 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ คือ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมโนภาพ ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะด้านการตัดสินใจ ทักษะด้านการบริหารเวลา ทักษะด้านการวินิจฉัย และทักษะด้านการสื่อสาร 2) การดำเนินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ คือ มาตรฐานที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการ

บริหารจัดการสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ 3) ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับมากและเป็น ความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: คุณภาพการศึกษา; ทักษะการบริหาร; มาตรฐาน

Abstract

This research article aimed to study 1) Managerial Skills of Administrator under The Secondary Educational Service Area Office Samutprakan 2) Educational Quality Standard of School under The Secondary Educational Service Area Office Samutprakan 3) the relationship between administrative skills of school administrators and educational quality standards of schools. The sample group used in this research consisted of 24 schools under the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan, selected by Simple Random Sampling. The research instruments used for data collection were questionnaires on administrators' managerial skills based on Griffin's concept and questionnaires on the educational quality standards of schools. The reliability coefficient of the questionnaire on administrators' managerial skills was 0.975, the reliability coefficient of the questionnaire on educational standards was 0.974, and the reliability coefficient of the entire questionnaire was 0.985. Analysis data by arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient. The research results were found as follows; 1) The overall administrative skills of school administrators were at the highest level. When considering each aspect, all were at the highest level, ranked from highest to lowest mean as follows: technical skills, conceptual skills, interpersonal skills, decision-making skills, time management skills, diagnostic skills, and communication skills. 2) The overall educational quality standards of schools were at the highest level. When considering each standard, all were at the highest level, ranked from highest to lowest mean as follows: Standard 3 (learning management quality development), Standard 2 (school administrative management quality development), and Standard 1 (learning outcomes). 3) The relationship between administrative skills of school administrators and educational quality standards of schools was positively correlated at a high level with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Educational Quality; Managerial Skills; Standards

บทนำ

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยเผชิญกับความท้าทายในการพัฒนาขีดความสามารถทางเศรษฐกิจจากปัจจัยหลายด้าน เช่น ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก การแข่งขันทางการค้า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมสูงวัย และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลให้ทุกภาคส่วนต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่มุ่งพัฒนาประเทศท่ามกลางบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ที่เร่งให้เกิดการปรับรูปแบบการดำเนินชีวิตและการศึกษาไปสู่ระบบดิจิทัลมากขึ้น ทั้งนี้ วิกฤตสำคัญของการศึกษาไทยยังคงอยู่ที่คุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยระบบประกันคุณภาพเป็นกลไกในการพัฒนา (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) การจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมุ่งพัฒนาคนไทยให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยการศึกษาถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ส่งเสริมทั้งการถ่ายทอดความรู้ การสร้างสรรค์องค์ความรู้ และการพัฒนาสังคมควบคู่กัน อีกทั้งกฎหมายยังกำหนดให้สถานศึกษาจัดระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ในขณะเดียวกัน การพัฒนาคุณภาพการศึกษายังให้ความสำคัญกับการปรับปรุงโครงสร้างการบริหาร การพัฒนาหลักสูตร และการยกระดับผู้นำสถานศึกษา เนื่องจากคุณภาพผู้เรียนขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยทั้งครอบครัว ชุมชน และระบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยการประกันคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นผ่านการวางแผน การติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน (จำรัส นองมาก, 2567)

จากผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2565 พบว่า ภาพรวมทุกมาตรฐานอยู่ในระดับดีขึ้นไป โดยมาตรฐานที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการมีผลการประเมินระดับยอดเยี่ยมสูงสุด (ร้อยละ 60.00) รองลงมาคือมาตรฐานที่ 3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน (ร้อยละ 56.00) และมาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพของผู้เรียนมีสัดส่วนระดับยอดเยี่ยมน้อยที่สุด (ร้อยละ 48.00) สอดคล้องกับผลการทดสอบ O-NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565–2567 ที่พบว่าคะแนนเฉลี่ยในหลายกลุ่มสาระ โดยเฉพาะภาษาไทยและคณิตศาสตร์มีแนวโน้มลดลง และทุกวิชายังมีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ, 2565) ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาคุณภาพผู้เรียนที่ยังต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนคือประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารมีบทบาทเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายใน การพัฒนาครู และการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ จำเป็นต้องมีทักษะการบริหารที่หลากหลาย

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา (ตามแนวคิดของกริฟฟิน (Griffin, 2013) ซึ่งประกอบด้วย 7 ทักษะ ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะ

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะด้านมโนภาพ ทักษะด้านการวินิจฉัย ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการตัดสินใจ และทักษะด้านการบริหารเวลา กับ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 ด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563) เพื่อวิเคราะห์ว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างไร ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารให้สอดคล้องกับการยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และสามารถประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษามาตรฐานคุณภาพการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนา โดยผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) **ประชากร** คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 25 โรงเรียน

2) **กลุ่มตัวอย่าง** คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1973) ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 24 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยใช้รูปแบบการจับสลาก

3) **ผู้ให้ข้อมูล** ผู้ให้ข้อมูลกำหนดจำนวนสถานศึกษาละ 4 คนประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน ตัวแทนครูผู้สอน 1 คน และครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาจำนวน 1 คน รวมสถานศึกษาละ 4 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 96 คน

4) **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารตามแนวคิดของกริฟฟิน (Griffin) ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยเป็นแบบสอบถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert (1961) ซึ่งสามารถจัดลำดับคุณภาพได้ 5 ระดับ โดยมีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารหรือมาตรฐานคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารหรือมาตรฐานคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากมีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารหรือมาตรฐานคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารหรือมาตรฐานคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับน้อย มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารหรือมาตรฐานคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

5) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยเป็นแบบสอบถาม มีกระบวนการขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ วรรณกรรมและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว นำผลการศึกษามาสร้างเป็นเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 2 นำแบบสอบถามจากขั้นตอนที่ 1 ตรวจสอบความถูกต้อง โดยผ่านความเห็นของจากอาจารย์ที่ปรึกษา หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธี IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยใช้เกณฑ์ค่า IOC มากกว่า 0.50 โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.60 – 1.00

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตพะเยา จำนวน 8 สถานศึกษา สถานศึกษาละ 4 ฉบับ รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 32 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่รับกลับคืนมาจากการทดลองใช้ (try out) มาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1974) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ที่ระดับ 0.70 ขึ้นไป โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหาร เท่ากับ 0.975 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของมาตรฐานการศึกษา เท่ากับ 0.974 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.985

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

6) การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือต่อภาคีวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอความร่วมมือไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เพื่อแจ้งไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างช่วยอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นผู้ให้ ข้อมูลแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและติดตามรวบรวมแบบสอบถามคืนจากสถานศึกษาโดยส่งแบบสอบถามแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) และส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมแนบ QR Code โดยส่งกลับคืนให้ผู้วิจัยโดยตรง

7) การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ เมื่อได้รับแบบสอบถามทั้งหมดกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการพิจารณาตรวจสอบแบบสอบถามทั้งหมด เพื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน แล้วรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาจัดระเบียบข้อมูลลงรหัสให้ค่าน้ำหนักคะแนน เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป จากนั้นนำเสนอข้อมูลลงตารางประกอบการบรรยาย

8) สถิติที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้มัธยเลขคณิต (Arithmetic Mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ถือว่ามัธยเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลตกอยู่ช่วงใด ลักษณะการปฏิบัติตรงตามสภาพที่เป็นจริงแบบนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ ตามแนวคิดของ Best (1986) มีรายละเอียดดังนี้

มัธยเลขคณิต 4.50 – 5.00 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ อยู่ในระดับมากที่สุด

มัธยเลขคณิต 2.50 - 3.49 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ อยู่ในระดับปานกลาง

มัธยเลขคณิต 3.50 – 4.49 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ อยู่ในระดับมาก

มัธยเลขคณิต 1.50 – 2.49 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ อยู่ในระดับน้อย

มัธยเลขคณิต 1.00 – 1.49 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการศึกษา

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะการบริหารของผู้บริหาร โดยภาพรวม

(n = 96)

ด้าน	ทักษะการบริหารของผู้บริหาร (X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills)	4.75	0.55	มากที่สุด	1

ด้าน	ทักษะการบริหารของผู้บริหาร (X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
2	ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills)	4.74	0.57	มากที่สุด	3
3	ทักษะด้านมโนภาพ (Conceptual Skills)	4.75	0.55	มากที่สุด	1
4	ทักษะด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Skills)	4.72	0.55	มากที่สุด	6
5	ทักษะด้านการสื่อสาร (Communication Skills)	4.69	0.62	มากที่สุด	7
6	ทักษะด้านการตัดสินใจ (Decision-Making Skills)	4.73	0.56	มากที่สุด	5
7	ทักษะด้านการบริหารเวลา (Time-Management Skills)	4.73	0.53	มากที่สุด	4
ภาพรวมทักษะการบริหารของผู้บริหาร (X_{tot})		4.73	0.56	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยที่เป็นภาพรวม (X_{tot}) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมีขัณมีเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ คือ ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) ($\bar{X}$ = 4.75, S.D. = 0.55) ทักษะด้านมโนภาพ (Conceptual Skills) ($\bar{X}$ = 4.75, S.D. = 0.55) ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) ($\bar{X}$ = 4.74, S.D. = 0.57) ทักษะด้านการบริหารเวลา (Time-Management Skills) ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.53) ทักษะด้านการตัดสินใจ (Decision-Making Skills) ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.56) ทักษะด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Skills) ($\bar{X}$ = 4.72, S.D. = 0.55) ทักษะด้านการสื่อสาร (Communication Skills) ($\bar{X}$ = 4.69, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ระหว่าง 0.53 – 0.62 ลักษณะเช่นนี้หมายความว่า การกระจายของข้อมูลน้อยแสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวม

(n = 96)

ด้าน	มาตรฐานคุณภาพการศึกษา (Y_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	มาตรฐานที่ 1 ผลลัพธ์ของการเรียนรู้	4.75	0.46	มากที่สุด	3
2	มาตรฐานที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.83	0.44	มากที่สุด	2
3	มาตรฐานที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้	4.84	0.41	มากที่สุด	1
ภาพรวมผลดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา		4.80	0.44	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.80, S.D. = 0.44)

เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ คือ มาตรฐานที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.84, S.D. = 0.41) มาตรฐานที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.83, S.D. = 0.44) มาตรฐานที่ 1 ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.75, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ ระหว่าง 0.41 – 0.46 ลักษณะเช่นนี้หมายความว่า การกระจายของข้อมูลน้อยแสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีความสัมพันธ์ในระดับมากและเป็นความสัมพันธ์ทางบวก ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 96)

ตัวแปร	มาตรฐานที่ 1 ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ (Y ₁)	มาตรฐานที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา (Y ₂)	มาตรฐานที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (Y ₃)	ภาพรวม (Y _{tot})
ทักษะด้านเทคนิค (X ₁)	.782**	.848**	.791**	.837**
ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X ₂)	.795**	.830**	.735**	.818**
ทักษะด้านมนุษยภาพ (X ₃)	.806**	.857**	.780**	.846**
ทักษะด้านการวินิจฉัย (X ₄)	.847**	.851**	.808**	.869**
ทักษะด้านการสื่อสาร (X ₅)	.759**	.823**	.740**	.804**
ทักษะด้านการตัดสินใจ (X ₆)	.849**	.858**	.790**	.866**
ทักษะด้านการบริหารเวลา (X ₇)	.836**	.837**	.771**	.849**
ภาพรวม (X _{tot})	.846**	.882**	.808**	.879**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ (r_{xy} = 0.879) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับมากและเป็นความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารรายด้านกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการโดยภาพรวม พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวก โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .804 - .869

อภิปรายผลการวิจัย

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1 – 20 ปี โดยเป็นผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพทั้งสิ้น จึงเป็นการสะท้อนความสำคัญต่อความรู้ ความสามารถส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาทั้งสิ้น อันเกิดจากการจัดการกระบวนการทางความคิด การตัดสินใจ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามความเหมาะสมในแต่ละระดับงาน นำไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมที่ได้ทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างคุ้มค่าตามระยะเวลาที่กำหนดด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด สอดคล้องกับแนวคิดของกริฟฟิน (Griffin) ที่กล่าวไว้ว่าผู้บริหาร ต้องมีทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สำคัญ 7 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค (technical skills) ทักษะด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal skills) ทักษะด้านความคิดรวบยอด (conceptual skills) ทักษะด้านการวินิจฉัย (diagnostic skills) ทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร (communication skills) ทักษะด้านการตัดสินใจ (decision-making skills) และ ทักษะด้านการบริหารเวลา (time-management skills) (Griffin, 2013)

นอกจากนี้ยังพบว่าเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะการที่จะก้าวเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาได้นั้น ตามกฎหมายได้กำหนดให้ผู้ที่จะมีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารสถานศึกษาได้จะต้องจบการศึกษาด้านการบริหารการศึกษา ทั้งนี้เพราะการเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อองค์กร คือ องค์กรประกอบในระดับสถาบันเป็นสาเหตุสำคัญที่จะทำให้การศึกษามุ่งบรรลุวัตถุประสงค์ตามการจัดการศึกษาของชาติ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา โดยคุรุสภาได้กำหนดคุณสมบัติไว้ ว่าต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบริหารหรือเทียบเท่าหรือคุณวุฒิที่คุรุสภารับรอง โดยประกอบไปด้วยความรู้ 1) หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา 2) นโยบายและการวางแผนการศึกษา 3) การบริหารด้านวิชาการ 4) การบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ 5) การบริหารงานบุคคล 6) การบริหารกิจการนักเรียน 7) การประกันคุณภาพการศึกษา 8) การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ 9) การบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์ชุมชน 10) คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารมีความรู้ทางการบริหารที่จะมาใช้ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และการที่จะเข้ามาสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาได้นั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาผู้ที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่ชัดเจน โดยผู้ที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้ ผนวกกับในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโครงการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นระยะเวลา 1 เดือน แบ่งเป็นการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา การฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษา การจัดทำและนำเสนอผลงาน ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้ามาดำรงตำแหน่งใหม่ได้รับทั้งความรู้ ประสบการณ์ และทักษะด้านต่างๆ ในการก้าวสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา อีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสูงขึ้น เนื่องจากปัจจุบันมีการแข่งขันทางด้าน

การศึกษาสูงขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียน โดยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารนักพัฒนา พัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะการบริหารของผู้บริหารด้านต่างๆ ให้เหมาะสมกับการปฏิรูปการศึกษา โดยการแสวงหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติม นอกเหนือจากตำราทางการบริหารสถานศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในระดับของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยกัน สร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ ศึกษารูปแบบการบริหารแนวใหม่ เพื่อตอบสนองกับความต้องการและบริบทของสถานศึกษา เผยแพร่ผลงานทางวิชาการอยู่เสมอ ส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้ได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับวงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) โดยการมองภาพรวมและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อที่จะรวบรวมส่วนต่างๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งจะทำให้เกิดกระบวนการ มองไกลและคิดอย่างมีกลยุทธ์ มองให้เห็นภาพรวมของสถานศึกษาที่หลากหลาย วงจรคุณภาพ (PDCA) ซึ่งเป็นทฤษฎีการบริหารยุคใหม่ อาจส่งเสริมทักษะการบริหารของผู้บริหาร โดยส่งเสริมให้เกิดการวางแผนการทำงาน การลงมือปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้ ตรวจสอบแผนงาน หลักการปฏิบัติ สุดท้ายนำผลที่ได้จากการปฏิบัติตามแก้ไขใหม่ให้เกิดการพัฒนา สอดคล้องกับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยกำหนดนโยบายให้สถานศึกษา ศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษา เปิดโอกาสให้มีการประชุม เปิดโอกาส ให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนอย่างเป็นระบบ เกิดกระบวนการจัดสรรเวลา จัดลำดับความสำคัญของงานให้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สถานศึกษาวางไว้ ส่งเสริม ให้ใช้ความรู้ ความสามารถและความชำนาญของลักษณะงานต่างๆ มากำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบแบบแผน มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรในสถานศึกษา โดยอาศัยความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล มอบหมายงานตามความเหมาะสมและมีวิธีการจูงใจให้บุคลากรในสถานศึกษามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบวินิจัยผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าการบริหารสถานศึกษามีปัญหาเกิดขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตัดสินใจแก้ปัญหานั้นให้ดีขึ้นบนพื้นฐานของความถูกต้อง มีการค้นหา สาเหตุ หาวิธีแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับปัญหานั้นๆ พร้อมทั้งอาศัยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษาในการช่วยกันแก้ปัญหา เพื่อร่วมช่วยกันพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้นต่อไปในอนาคต กล่าวได้ว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารมีความสำคัญและจำเป็นต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้ได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น ผู้ที่สำคัญที่สุดก็คือ “ผู้บริหารสถานศึกษา”

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะการบริหารของผู้บริหารมาเติมเต็มบทบาทการบริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต จึงทำให้ทักษะการบริหารของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ ใน

จังหวัดราชบุรี พบว่า ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุดภาพรวมและรายด้าน (อัญชลี ณ นครพนม และคณะ, 2564)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ธนภัทร เทพสถิต, 2565) จากงานวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นแนวโน้มในทิศทางเดียวกันว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพทั้งในด้านการบริหารจัดการองค์กร การพัฒนาการจัดการศึกษา และการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยผู้บริหารที่มีทักษะด้านการวางแผน การตัดสินใจ การสื่อสาร และการบริหารบุคคลอย่างเหมาะสม จะสามารถสร้างกระบวนการทำงานที่เป็นระบบและเอื้อต่อการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอัญชลี ณ นครพนม และคณะ ที่พบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (อัญชลี ณ นครพนม และคณะ, 2564) รวมถึงงานวิจัยของธนภัทร เทพสถิต ที่ชี้ให้เห็นว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า เมื่อผู้บริหารมีทักษะการบริหารในระดับสูง ย่อมส่งผลต่อบรรยากาศการทำงาน การบริหารจัดการภายในองค์กร และคุณภาพของสถานศึกษาโดยรวม อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาไปสู่มาตรฐานและเป้าหมายทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ธนภัทร เทพสถิต, 2565)

2. มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมีขั้วมิตถาคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ คือ มาตรฐานที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ โดยสามารถนำมาอภิปรายแยกตามมาตรฐานและเรียงลำดับตามมีขั้วมิตถาคณิตได้ดังนี้

2.1) มาตรฐานที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มีมีขั้วมิตถาคณิตสูงที่สุดเป็นลำดับแรกจากทั้งหมด 3 มาตรฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ ล้วนแล้วแต่มีความรู้ความสามารถทั้งในด้านการบริหารสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา ซึ่งส่งผลดีในทุกๆ ด้านของมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา อีกทั้งการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) เป็นการกำหนดให้มีระบบและกลไกในการควบคุม (Control) ตรวจสอบ (Audit) และประเมิน (Assess) การดำเนินงานในแต่ละองค์ประกอบ คุณภาพ (Quality Factor) ตามดัชนีบ่งชี้ (Index) ที่กำหนดเพื่อเป็นการประกันแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสาธารณชนให้มั่นใจว่า สถานศึกษาสามารถให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพและพร้อมสำหรับการประเมินคุณภาพและรับรองมาตรฐานจากภายนอก (กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, 2561) และการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและการส่งเสริมสนับสนุน ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด โดยเฉพาะการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกัน แตกต่างในเรื่องของจุดเน้นและบทบาทในการดำเนินการ

ประเมินคุณภาพภายในเป็น การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา โดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุง พัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายและนำข้อมูลไปสู่ การพัฒนาปรับปรุงตนเองและพร้อมรับการประเมินคุณภาพ ภายนอก (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่าง บทบาทของหน่วยงานต้นสังกัดกับสถานศึกษา ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษากับการ ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2.2) มาตรฐานที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา มีมัชฌิมเลขคณิตเป็น ลำดับที่สอง จากทั้งหมด 3 มาตรฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการบริหารและการจัดการซึ่งเป็นความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้บริหารนั้น ควรมีความเข้มแข็งและมีภาวะผู้นำ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ SWOT มุ่งเน้นเป้าประสงค์ในการพัฒนา ตามวิสัยทัศน์และพันธกิจ ตามที่สถานศึกษาทุก ฝ่ายตกลงร่วมกัน และกำหนดขึ้นอย่างมีจุดยืนที่ชัดเจน มีการดำเนินการโดยเริ่มจากการวางแผนเพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีการวางแผนระบบการบริหาร เน้นการมีส่วนร่วม โดยผู้เกี่ยวข้องทุก ฝ่ายรวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเน้นการร่วมรับผิดชอบในผลการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และได้ มาตรฐาน มีการจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ (Big Data) เพื่อการพร้อมใช้งาน (พระมหากิตติศักดิ์ สิริวิฑูรโก (หนูสุรา), 2561)

2.3) มาตรฐานที่ 1 ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ มีมัชฌิมเลขคณิตเป็นลำดับสุดท้าย จากทั้งหมด 3 มาตรฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นผลจากพฤติกรรมการจัดการ เรียนรู้ของครูผู้สอน และการบริหารคุณภาพการจัดการภายในสถานศึกษาทั้งสิ้น และมีกรอบเป็น อีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญ และผลลัพธ์ของการเรียนรู้ของนักเรียนในปัจจุบันยังคงเป็นที่คาดหวังของ ผู้ปกครองในยุคปัจจุบันค่อนข้างมาก จึงทำให้มีมัชฌิมเลขคณิตเป็นลำดับสุดท้าย จากทั้งหมด 3 มาตรฐาน ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของสถานศึกษา ผู้บริหาร และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการ ดำเนินการพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของบลูม (Bloom) ที่กล่าวว่า ผลลัพธ์การ เรียนรู้ของผู้เรียนเกิดจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ตลอดจนการสนับสนุนจาก สภาพแวดล้อมและบุคคลที่เกี่ยวข้อง จึงจะสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมี ประสิทธิภาพได้ (Bloom, 1956)

3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก และเป็นความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการ ปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือการ แสดงพฤติกรรมการปฏิบัติงานและการพัฒนางาน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้ เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายการเรียนรู้ของสถานศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา การ ปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารนี้ก่อให้เกิดทักษะการบริหารของผู้บริหารด้านต่างๆ ที่ เพิ่มขึ้นซึ่งได้จากการพัฒนาความรู้ความสามารถโดยการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น เข้ารับการอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ ใน ระดับผู้บริหารจัดการศึกษา

สถานศึกษาทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ต่างๆ มาพัฒนาสถานศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้า พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ทางด้านการศึกษา ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน หากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ดีจะทำให้ผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาดีตามไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เท่ากับ 0.877 ($r = 0.877$) (มานะศักดิ์ พรหมอ่อน และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ, 2564) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ธนภัทร เทพสถิต, 2565) จากงานวิจัยดังกล่าวสะท้อนแนวโน้มในลักษณะเดียวกัน ที่พบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการบริหารงานของสถานศึกษารวมถึงพบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารมิได้ส่งผลเฉพาะต่อการบริหารองค์กรเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อคุณภาพการดำเนินงานของบุคลากรและระบบคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมด้วย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีทักษะการบริหารในระดับสูง จึงนับเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สามารถพัฒนาและรักษามาตรฐานคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากภาพมีคำอธิบายว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยเชิงกลไกสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในทุกมิติ โดยเฉพาะทักษะด้านเทคนิคและทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งมีบทบาทโดดเด่นในการกำหนดทิศทางการบริหาร การ

วางแผนเชิงกลยุทธ์ และการพัฒนาระบบงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ในขณะเดียวกัน ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการตัดสินใจมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของบุคลากรและการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาทักษะการบริหารอย่างรอบด้านของผู้บริหารสถานศึกษา จะส่งผลให้การดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาทั้ง 3 มาตรฐานเกิดประสิทธิผลสูงขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับทักษะการบริหารของผู้บริหาร

ดังนั้น องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปเป็นแนวทางเชิงบูรณาการได้ว่า “การพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จะเป็นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้บรรลุมาตรฐาน และนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียน”

สรุป

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยพบว่าทั้งทักษะการบริหารและการดำเนินงานตามมาตรฐานอยู่ในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนว่าการพัฒนาทักษะของผู้บริหาร โดยเฉพาะด้านเทคนิคและการบริหารจัดการเชิงระบบ จะช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการ และผลลัพธ์ของผู้เรียน อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและผู้เรียนอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะด้านการตัดสินใจ (Decision-Making Skills) ทักษะด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Skills) ทักษะด้านการสื่อสาร (Communication Skills) ของผู้บริหาร มีมีขมิมเลขคณิตเป็นสามลำดับสุดท้าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการบริหารของผู้บริหารและการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหาร และงานประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และให้เท่าทันยุคปัจจุบัน โดยการจัดประชุมจัดอบรมสัมมนา ผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดการพัฒนาตนเองมากที่สุด ส่วนทักษะด้านทักษะด้านการสื่อสาร (Communication Skills) ที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปต่อยอด เพื่อพัฒนาเพิ่มพูนทักษะการบริหารโดยเน้นไปที่ทักษะด้านการสื่อสาร (Communication Skills) ของผู้บริหารควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร

2. จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้าร่วมประชุม อบรมสัมมนา พัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารการ ปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อพัฒนาความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพการบริหารอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และให้ทันกับยุคปัจจุบันให้มากที่สุด

3. จากผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานที่ 1 ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ มีมัชฌิมเลขคณิตเป็นลำดับสุดท้าย จากทั้งหมด 3 มาตรฐาน ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอาจมีการสำรวจปัญหาต่าง ๆ อย่างจริงจัง และดำเนินการแก้ไขปัญหานี้เป็นลำดับแรก

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. (2561, 23 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก, หน้า 23.
- จำรัส นองมาก. (2567). สภาพปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <http://www.gotoknow.org/posts/43715>
- ธนภัทร เทพสถิต. (2565). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- พระมหากิตติศักดิ์ สิริวิฑูโก (หนูสุรา). (2561). การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- มานะศักดิ์ พรหมอ่อน และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. วารสารวิจัยวิชาการ, 4(3), 115-124.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. (2565). รายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2565. สมุทรปราการ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: เอ็น.เอ.รัตนะ เทอดดีง
- อัญชลี ณ นครพนม และคณะ (2564). ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดราชบุรี. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 22(1), 51-63.
- Best, J. W. (1986). *Research in education*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook I: Cognitive domain*. New York: David McKay.
- Cronbach, L. J. (1974). *Essentials of psychological testing*. (3rd ed.). New York: Harper & Row.

Griffin, R. W. (2013). *Management: Principles and practices*. (11th ed.). Canada: Nelson Education.

Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.

Likert, R. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.

